

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2002 vp

Hallituksen esitys vuoden 2002 lisätalousarvioksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 17 päivänä toukokuuta 2002 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen vuoden 2002 lisätalousarvioksi (HE 67/2002 vp).

Lisätalousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä eduskunnan 29 päivänä toukokuuta 2002 lähettämät lisätalousarvioaloitteet

- LTA 1/2002 vp — Mikko Kuoppa /vas ym.: Puolustusmateriaalihankintoihin sisältyvän uuden tilausvaltuuden hyväksymättä jättäminen (27.10.16)
- LTA 2/2002 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen 50 aloituspaikan lisäämiseen lääkärikoulutukseen (29.10.22)
- LTA 3/2002 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen metsien sertifiointista aiheutuviin kustannuksiin (30.31.42)
- LTA 4/2002 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 Mikkelin eteläpuoliseen parantamiseen (31.24.21)
- LTA 5/2002 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Jyväskylä—Vaa-

sa-valtatien rakennustöiden jatkamiseen välillä Multia—Ähtäri (31.24.21)

- LTA 6/2002 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylien rakentamiseen valtatielle 23 Keuruulla (31.24.21)
- LTA 7/2002 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Kivijärven ja Perhon välisen tien kunnostamiseen (31.24.21)
- LTA 8/2002 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Lehtomäen paikallistien 16853 perusparantamiseen (31.24.21)
- LTA 9/2002 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Saarijärven—Viitasaaren tien 651 parantamiseen välillä Riihipelto—Kumpu (31.24.21)
- LTA 10/2002 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Suomenselkätien rakennus- ja parannustöihin (31.24.21)
- LTA 11/2002 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen teiden päällystämiseen Keski-Suomen tiepiirissä (31.24.21)

VaVM 6/2002 vp — HE 67/2002 vp

- LTA 12/2002 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Vehkalahden Villiemiemen paikallistien jalankulku- ja pyörätien rakentamiseen (31.24.21)
- LTA 13/2002 vp — Markku Laukkanen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 parantamiseen välillä Koskenkylä—Kouvola (31.24.79)
- LTA 14/2002 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Liikelaitos Tietapio -nimen korvaaminen nimellä Liikelaitos Tiekunto (31.26)
- LTA 15/2002 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen perusradanpidon kehittämiseen (31.40.21)
- LTA 16/2002 vp — Klaus Bremer /r ym.: Vuosaaren sataman liikenneväylien suunnitteluun ehdotetun määrärahan poistaminen (31.99.77)
- LTA 17/2002 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen energiatukeen (32.60.40)
- LTA 18/2002 vp — Marjatta Stenius-Kaukonen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen tyyppin 2 diabeteksen ehkäisyohjelmaan (33.01.63)
- LTA 19/2002 vp — Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen pitkien potilasjonojen purkamiseen (33.32.37)
- LTA 20/2002 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteeseen työllistämistukeen kunnille ja kuntayhtymille (34.06.30)
- LTA 21/2002 vp — Marjatta Stenius-Kaukonen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteeseen työllistämistukeen kunnille ja kuntayhtymille (34.06.30)

Jaostokäsittely

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti valtiovarainvaliokunnan kaikissa jaostoissa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille on ehdotettu lisäystä 5 521 000 euroa Pietarin pääkonsulaatin kansliahankkeeseen. Hankkeen kustannusarvio on kokonaisuudessaan 17 407 000 euroa. Perustelujen mukaan kustannusarvio on noussut hankkeen laajentumisen johdosta. Laajentumisella turvataan riittävät toimitilat voimakkaasti kasvavalle viisumi- ja konsuliasiaihin hoidolle.

Saadun selvityksen mukaan Suomi on hankkinut kansliahanketta varten tontin Pietarin keskustasta. Kaupan kohteena on rakennusoikeus ja voimassaoleva rakennuslupa asuintaloa varten sekä oikeus tontin pitkäaikaiseen vuokrasopi-

mukseen. Tarkoitus on saada kuvernöörin määräys kohteen käyttötarkoituksen muuttamiseen.

Pietarin historiallinen keskusta on suojeltu siten, että kohteiden purkaminen ja rakentaminen on sallittu vain kaupungin Arkkitehtikomitean ja Monumenttien suojelun valtiollisen tarkastuskomitean luvalla. Saadun selvityksen mukaan kansliahankkeella on jo näiden molempien komiteoiden hyväksyntä. Hankkeen tieltä puretut rakennelmat eivät myöskään olleet erillisiä Unescon suojelukohteita.

Valiokunta toteaa, että uudisrakennushanketta kohtaan on paikallisesti esitetty myös kritiikkiä. Valiokunta pitää keskusteluyhteyttä alueen asukkaisiin tärkeänä.

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

50. Rangaistusten täytäntöönpano

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Vankeinhoitolaitoksen määrärahat. Momentille on ehdotettu lisäystä 1 300 000 euroa. Lisäystä on perusteltu vankeinhoitolaitoksen toimintanedellytysten turvaamisella vankien määrän kasvussa. Saadun selvityksen mukaan kuluvan vuoden keskivankiluku tulee olemaan lähes 600 vankia enemmän kuin vuonna 1998 ja 650 vankia enemmän kuin vuonna 1999. Vankimäärän arvioidaan nousevan 3 400:aan, mikä on 200 korkeampi kuin varsinaisessa talousarviossa oletettiin.

Saadun selvityksen mukaan myönnettävästä määrärahasta kuluu yli puolet pääomavuokrien indeksitarkistuksen ja Rikosseuraamusviraston hallinto- ja oikeudellisen yksikön palkkausmenojen rahoittamiseen. Vankiluvun kasvun ja yleisen kustannustason nousun rahoittamiseen lisämäärärahasta jää vain noin 600 000 euroa.

Valtiovarainvaliokunta kiinnitti vankeinhoitolaitoksen määrärahatarpeisiin huomiota vuoden 2000 talousarviosta antamassaan mietinnössä VaVM 33/1999 vp. Mietinnön pohjalta edus-

kunta edellytti, että vankeinhoitolaitoksen määrärahatarpeet otetaan huomioon jo vuoden 2000 aikana ja niihin palataan tarvittaessa lisätalousarvion yhteydessä. Vaatimusta perusteltiin erityisesti vaikeutuneella päihde- ja huumetilanteella ja tästä aiheutuvalla valvonta-, kuntoutus- ja terveydenhuoltomenojen kasvulla.

Määrärahoja lisättiin vuoden 2000 lisätalousarviossa ja jatkovuosien talousarvioissa. Näistä lisäyksistä huolimatta vankeinhoitolaitoksen määrärahatilanne on viime vuosina jatkuvasti kiristynyt. Valiokunnan saaman laskelman mukaan vankia kohden käytettävissä oleva muu kuin palkkausmääräraha on laskenut vertailuvuoteen 1998 verrattuna 13 379 eurosta 11 249 euroon. Määrärahat on jouduttu käyttämään kiinteäluonteisiin vankilakapasiteetin ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin ja vankeinhoidon kannalta pakollisiin muuttuviin kustannuksiin perinteisten vankitoimintojen, kuten työn ja koulutuksen kustannuksella.

Tulevien strategiavalintojen kannalta keskeisiä ovat vuosien 2003—2005 määräraha-kehukset. Vuoden 2003 vankeinhoitolaitoksen toimintamenokehukseksi on esitetty 145 364 000 euroa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämä on reaaliarvoltaan alhaisempi kuin vuoden 2000 talousarvio, jonka tasoa eduskunta piti riittämättömänä. Mikäli vankiluvun nousua ei vuoden 2003 määräraha-kehyksissä oteta huomioon, sopeuttaminen on kohdennettava myös henkilöstömenoihin. Vankeinhoitolaitokselle asetettujen strategisten tavoitteiden kannalta tämä olisi tuhoisaa.

Valiokunta kiinnittää huomiota vankien terveydentilan huonontumiseen ja heidän terveydenhuollollisten tarpeidensa kasvuun. Saadun selvityksen mukaan Rikosseuraamusvirasto on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on laatia selvitys vankeinhoitolaitoksen terveydenhuollon nykytilasta ja kehittämistarpeista. Samoin työryhmän tulee tehdä esitys tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja niiden aiheuttamista kustannuksista. Tässä yhteydessä kiinnitetään huomiota muun muassa terveydenhuollon henkilöstön oikeaan mitoittamiseen.

Silta-Valmennusyhdistyksen rahoitustarpeet. Rangaistusten täytäntöönpanon organisaatiojärjestelyihin 1.8.2001 liittyen lakkasi julkisoikeudellisen Kriminaalihuoltoyhdistyksen toiminta ja yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanotehtävät siirtyivät perustetulle kriminaalihuoltolaitokselle. Kriminaalihuoltoyhdistykselle aiemmin kuuluneen Tampereen toimintakeskuksen toimintaa on jatkanut tässä yhteydessä perustettu Silta-Valmennusyhdistys ry. Yhdistys pyrkii tuottamallaan koulutuspalveluilla ja sosiaalisen kuntoutuksen palveluilla sekä kokeilutoiminoilla parantamaan rikoksiin syyllistyneiden yhteiskuntaan kiinnittymistä ja vähentämään uusintarikollisuutta.

Eduskunta edellytti 7.12.2000 hyväksymässään lausumassa, että Tampereen toimintakeskukselle myönnetään määrärahaa lainrikkojien kuntouttamisen edistämiseen suuntautuvien uusien projektien rahoittamiseen, koska keskuksessa vapautuu kokenutta henkilökuntaa, jonka aikaisempi toiminta ja projektityöskentely on osoittautunut tulokselliseksi. Tämä lausuma huomioon ottaen oikeusministeriö, Kriminaalihuoltoyhdistys ja Silta-Valmennusyhdistys ry valmistelivat rahoitusmuistion.

Saadun selvityksen mukaan vuonna 2001 rahoitusmuistion mukaisesta rahoituksesta jäi puuttumaan 23 prosenttia. Oikeusministeriö on kuluvan vuoden alussa myöntänyt Silta-Valmennusyhdistykselle rahoitusmuistion mukaisen avustuksen 33 640 euroa. Sen sijaan kriminaalihuollon kehittämiseksi perustetulla Kriminaalihuollon tukisäätiöllä ei valiokunnan saamien tietojen mukaan ole taloudellisia edellytyksiä avustaa Silta-Valmennusyhdistystä rahoitusmuistiossa suunnitellulla tavalla.

Vankeinhoitolaitos on hankkinut kuluvan vuoden puolella yhdistykseltä aiempaa enemmän rangaistusajaisia kuntoutuspalveluita. Vankeinhoitolaitoksen vaikea määrärahatilanne hankaloittaa kuitenkin suunnitelmien toteutumista. Kireän määrärahatilanteen vuoksi suunnitellusta palvelujen ostosta voidaan joutua kuluvanakin vuonna tinkimään. Jotta vankeinhoitolaitoksen osuus palvelujen hankinnasta voitaisiin varmistaa, olisi vankeinhoitolaitoksen toi-

mintamenomäärärahaa tarpeen lisätä. Valiokunta ehdottaa momentille lisättäväksi 150 000 euroa ostopalveluihin. Lisämääräraha on tarkoitettu ensisijaisesti palvelujen ostoon Silta-Valmennusyhdistys ry:ltä.

Valtiovarainvaliokunta korostaa pitäytymistä siirtymäkautta koskevan rahoitusmuistion sisältämässä suunnitelmassa Silta-Valmennusyhdistyksen toiminnan rahoittamiseksi ja pitää tärkeänä yhdistyksen käyttöpääoman turvaamista pitkällä tähtäyksellä. Samalla valiokunta korostaa vankeinhoitolaitoksen oikeutta kilpailuttamisen kautta valita kuntoutus- ym. palvelujen tarjoajat toiminnallisesti tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 1 450 000 euroa.

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

02. Ulkomaalaisvirasto

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Ulkomaalaisvirasto lisäsi vuonna 2001 henkilöstömääränsä noin 40 henkilöllä. Henkilöstölisäyksillä saatiin viraston tulosta paranemaan ja käsittelyajat kääntyivät laskuun. Käsiteltyjen hakemusten määrä nousi edellisestä vuodesta 13 prosentilla.

Virasto on jo nyt epävarman taloudellisen tilanteen johdosta joutunut vähentämään henkilöstöään noin 180:een. Ilman hallituksen ehdottamaa lisämäärärahaa Ulkomaalaisvirasto joutuisi luopumaan kaikista palkkaamistaan määräajaisista virkamiehistä. Myös ehdotettu määrärahataso merkitsee saadun selvityksen mukaan erittäin tiukkoja säästötoimia ml. henkilöstövähennykset.

Saadun selvityksen mukaan Ulkomaalaisviraston talousarvioesitys vuodelle 2002 laadit-

tiin sen varaan, että monikansalaisuuden mahdollistava kansalaisuuslaki tulisi voimaan jo kuluvan vuoden syksyllä. Ottaen huomioon, että edes esitystä ei ole vielä annettu eduskunnalle, valtiovarainvaliokunta pitää tällaista budjetointitapaa epärealistisena.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Puolustusvoimat

16. *Puolustusmateriaalihankinnat* (siirtomääräraha 3 v)

Taistelupanssarivaunuhankinta. Momentin perusteluja ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuonna 2002 saa tehdä valmiusprikaatien tulivoiman ja liikkuvuuden kehittämiseksi (valmiusyhtymien varustamisen täydentämisen tilausvaluutus, VYV 2) sopimuksia siten, että niistä aiheutuu lisätalousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuonna 2003—2008 enintään 588 700 000 euroa. Tilausvaluudesta ei aiheudu menoja vielä vuonna 2002. Hallitus on kuitenkin pitänyt tärkeänä, että valtuuteen sisältyvän taistelupanssarivaunuhankkeen osalta voidaan tehdä sitovia sopimuksia jo kuluvan vuoden kuluessa.

Saadun selvityksen mukaan perustelujen muutos tarkoittaa oikeutta tehdä sopimus Leopard 2 -taistelupanssarivaunujen hankkimiseksi Saksasta. Hankinnan päämääränä on turvata maavoimien iskukyky tulevaisuudessa sekä korvata ja kehittää sitä suorituskykyä, joka heikenee nykyisten taistelupanssarivaunujen ja sodan ajan panssariprikaatien kaluston ikääntyessä. Leopard-taistelupanssarivaunuja on tarkoitus sijoittaa ennen muuta Karjalan Prikaatin perustaman sodan ajan valmiusprikaatin organisaatioon. Taistelupanssarivaunukoulutus aiotaan keskittää edelleen Panssariprikaatin vastuulle Parolaan. Vaunujen kriisiajan käyttöä

koskevat lopulliset päätökset tehdään 2010-luvun puolustusjärjestelmän kehittämisen ja sitä seuraavan suunnittelukierroksen yhteydessä.

Vuoden 2001 turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa edellytettiin, että maavoimien operatiivisten yhtymien ja niitä tukevien joukkojen tulivoiman ja liikkuvuuden kehittämistä tarkastellaan vaihtoehtoina, jotka sisältävät erilaisten asejärjestelmien muodostamia kokonaisuuksia. Tarkasteltaviin asejärjestelmiin sisältyvät muun muassa panssarivaunut. Selonteon eduskuntakäsittelyssä (PuVM 2/2001 vp) katsottiin, että asejärjestelmiä tulee tarkastella kokonaisuutena. Mikäli nyt valmisteilla olevaa taistelupanssarivaunuhankintaa ei kuitenkaan tehtäisi, se edellyttäisi saadun selvityksen mukaan jo viiden vuoden sisällä nykyisten panssarivaunujen modernisointia. Tämän kustannukset vaunua kohden muodostuisivat Leopard 2 -taistelupanssarivaunun hankintahintaa suuremmiksi. Myös Leopardin käyttökustannukset ovat valiokunnan saaman selvityksen mukaan pitkällä tähtäyksellä edullisemmat. Prikaatitasolla kyse on myös puolustuksen uskottavuudesta.

Vastaostoehdojen muuttaminen. Esityksessä ehdotetaan vuoden 1998 ensimmäisessä lisätalousarviossa ja vuoden 2002 talousarviossa päätettyjä vastaostoehdoja muutettavaksi siten, että kompensatioehdon yleiseksi alarajaksi asetetaan 10 miljoonaa euroa. Mikäli erityiset syyt sitä puoltavat, puolustusministeriö voi kompensatiotoimikuntaa kuultuaan päättää, että alarajan ylittävissä hankinnoissa ei käytetä kompensatioehtoa.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että vastaostovaatimukset ovat tällä hetkellä yleismaailmallisesti käytössä puolustusmateriaalihankinnoissa. Suomen vastaostomääräyksiä voidaan saadun selvityksen mukaan pitää eurooppalaisella tasolla jopa edistyksellisinä. Vastaostovaatimuksilla on pyrkimys varmistaa oman maan teollisuuden mukaanpääsy hankintoihin, joissa päätoimittajana on ulkomainen yritys. Muiden hyötyjen ohella vastaostovaatimuksilla tavoitellaan muun muassa huoltovarmuustavoitteiden turvaamista varmistamalla oman teollisuuden mukanaolo

ulkomailtakin tapahtuvissa hankinnoissa. Tällöin omalle teollisuudelle tarjoutuu parempi mahdollisuus neuvotella yhteistyöstä hankittavan järjestelmän kehittämisessä, tuottamisessa tai huoltamisessa. Myös vastaostojen kustannukset tulee nähdä näitä hyötytavoitteita vasten.

Saadun selvityksen mukaisesti valiokunta katsoo, että vastaostojen minimirajan muuttaminen 10 miljoonan euron tasolle ei tuo ongelmia. Valiokunta katsoo, että puolustusministeriöllä täytyy olla tietty harkintavalta olla soveltamatta vastaostovaatimuksia em. minimirajan ylittävisissä hankinnoissa. Joustavuuden lisääminen edellyttää kuitenkin pitkällä tähtäyksellä markkinoiden avautumista ja vastavuoroisuuden lisääntymistä, jolloin Suomen teollisuudella on mahdollisuus tasavertaiseen kilpailuun muilla markkinoilla.

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Yliopisto-opetus ja -tutkimus

21. Yliopistojen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Valtioneuvosto on tehnyt 11.4.2002 periaatepäätöksen terveydenhuollon tulevaisuuden turvaamisesta. Tähän päätökseen sisältyy mm. lääkärikoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen vuodesta 2002 alkaen aiemmin päätetystä 550:stä 600 aloituspaikkaan. Lisätalousarvioehdotukseen ei sisälly määrärahoja näistä lisäpaikoista aiheutuviin lisämenoihin. Opetusministeriö on ilmoittanut järjestävänsä rahoituksen yliopistojen yhteisten menojen määrärahoista. Valiokunta pitää välttämättömänä, että rahoitus lisäkoulutukseen järjestetään asianmukaisesti.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on huomauttanut opetusministeriötä siitä, että yliopistojen rehtorien neuvoston toimintaan osoittamat osuudet eivät ole momentin perustelujen mukaan sallittuja. Valiokunta huomauttaa, että neuvosto tekee kuitenkin yliopistojen kannalta tärkeää työtä, joten sen toiminnan rahoittaminen yliopistomäärärahoista on sinänsä perusteltua. Valiokunta kiirehtii toimenpiteitä, joilla yliopistojen rehtorien neuvoston toiminnan rahoitusjärjestelyt selkiytetään.

90. Taide ja kulttuuri

25. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Näkövammaisten kirjasto maksaa näkövammaisille lähetettävistä kirjalainoista aiheutuvat postimaksut sekä lähetysten että palautusten osalta. Kansainvälisen sopimuksen mukaan tällaiset lähetykset voisivat olla maksuttomia, mutta tiukan tulkinnan vuoksi Suomessa Posti perii näistä maksun. Vuonna 2001 kirjaston postimaksukustannukset olivat 7,2 miljoonaa markkaa. Postimaksukustannukset ovat kohonneet viime vuosina voimakkaasti. Syynä tähän on voimakkaasti kasvanut käyttö, hintojen nousu sekä se, että kirjasto on luopumassa erikoiskaseteista ja c-kasetilla olevat äänikirjat ovat erikoiskasetteja painavampia. Opetusministeriö esitti lisätalousarvioon lisäystä postimaksuihin, mutta hallituksen esitys sisältää määrärahalisäyksen vain uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoon. Näkövammaisten kirjastopalvelujen turvaamiseksi momentille lisätään 130 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 148 000 euroa.

Pääluokka 30
MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN
HALLINNONALA

14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

49. *Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki* (arviomääräraha)

Esityksessä ehdotetaan vuoden 2002 myöntämismäärästä hakemusruuhan purkamiseksi korotettavaksi 16 820 000 eurolla.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan vuodelta 2001 siirryttyä kuluvalle vuodelle runsaat 2 500 hakemusta. Näiden rahoittamiseen tarvitaan valiokunnan saaman selvityksen mukaan 97 miljoonan euron myöntövaltuus. Kuluvan vuoden korkotukilainahakemusten rahoittamiseen jäisi ainoastaan 71 miljoonaa euroa.

Hakemusten ruuhkautuminen on merkinnyt investointeja suunnitteleville viljelijöille investointien aloitusten merkittävää viivästymistä rahoituspäätösten myöhästyessä. Vuonna 2002 korkotukilainojen myöntämismäärän arvioidaan loppuvan syksyllä. Myöntövaltuuden loppuminen siirtää hakemusruuhaa edelleen eteenpäin seuraavaan vuoteen, jolloin hakemusten käsittelyajat uhkaavat venyä 0,5—1 vuoden mittaisiksi — ehkä jopa pidemmiksi.

Korkotukivarojen loppuminen kesken vuotta vaikuttaa osittain myös muihin toimintoihin. Useissa kansallisesti rahoitettavissa maatalojen investointikohteissa käytetään sekä korkotukea että avustusta, joista päätös on tehtävä samalla kertaa. Korkotuen myöntövaltuuden loppuminen voi vaikeuttaa siten myös avustusten käyttöä.

Valiokunta katsoo, että puuttuva myöntämismäärä tulee myöntää vuoden 2002 toisessa lisätalousarviossa ja ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman.

Valiokunnan lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuen puuttuva myöntämismäärä myönnetään vuoden 2002 toisessa lisätalousarviossa.

62. *Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä* (arviomääräraha)

Valiokunta kiinnittää huomiota Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelman maaseudun kehittämistä koskevaan toimintalinjaan, joka on EMOTR-O-osarahoitteinen. Saadun selvityksen mukaan ohjelma on epärealistinen kuntarahoituksen osalta. Ohjelmaa laadittaessa yhdeksi rahoituslähteeksi määriteltiin "muu julkinen rahoitus". Täysimääräinen kuntarahoitus edellyttäisi kuntien rahoitusosuudeksi kehittämishankkeissa 25—30 prosenttia julkisesta rahoituksesta. Tämä on todettu Itä-Suomen osalta käytännössä mahdottomaksi.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelman rahoituskehys on ilmeisen epärealistinen. Rahoituskehyksessä ei ole otettu huomioon, että merkittävä osa — saadun selvityksen mukaan jopa 40—50 prosenttia — ohjelman rahoituskehystä käytetään maaseudun pienyritystukeen, johon kunnat eivät osallistu. Kuntarahoituksen kerääminen täysimääräisenä kehittämishankkeiden kautta tarkoittaisi kuntien osuuden kasvattamista niissä yli kaksinkertaiseksi edelliseen ohjelmakauteen verrattuna.

Se, että ohjelma-asiakirjan vuotuisesta kehystä osa myöntämismäärästä jää sitomatta puuttuvan kuntarahoituksen tms. vuoksi, ei saadun selvityksen mukaan sellaisenaan merkitse varojen tuloutumatta jäämistä. Esimerkiksi vuoden 2000 EMOTR-O-kehystä vastaaviin maksuksiin on käytettävissä kolmen vuoden (vuosien 2000—2002) myöntämismäärät ja näitä vastaavat määrärahat. Käytännössä vastinrahan puuttuminen johtanee siihen, että osa EMOTRin rahasta jää käyttämättä.

Valiokunta ehdottaa momentin maksatusmäärärahoja lisättäväksi 1 000 000 eurolla hallituksen esittämää enemmän eli yhteensä 7 569 000 eurolla.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 7 569 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE)

31. Metsätalouden edistäminen ja valvonta

44. *Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen* (arviomääräraha)

Esityksessä ehdotetaan 2 341 000 euron lisäystä puuntuotannon kestävyys turvaamiseen. Lisäksi myöntämisvaltuutta ehdotetaan lisättäväksi 8 100 000 eurolla.

Saadun selvityksen mukaan lisätalousarvio merkitsee kaikkiaan 5 890 000 euron lisäystä nuoren metsän hoidon ja energiapuun tukemiseen. Vuoden 2001 toteutusten perusteella tällä voidaan hoitaa 33 000 hehtaaria nuoria metsiä. Niiltä saadaan korjatuksi 81 000 kiintokuutiometriä energiapuuta, josta 20 000 kiintokuutiometriä haketetaan. Lisätalousarvion nuoren metsän hoidon ja energiapuun työllisyysvaikutus on arviolta noin 350 henkilötyövuotta.

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla tuetaan nuoren metsän hoitoa, energiapuun korjuuta ja kuljetusta sekä energiapuun haketusta. Metsähakkeen kuljetuksia ei kuitenkaan tueta. Kuljetustukea voidaan tällä hetkellä maksaa vain jalosteen kuljetuskustannuksiin, jolloin metsähakkeiden ei katsota olevan jalosteita. Tämä on samalla johtanut siihen, että poikkeukselliset kuljetuskustannukset hakkeen saannin varmistamisessa ovat jääneet huomioon ottamatta.

Energiapuun korjuussa ja käytössä on käynnissä voimakas kehitys. Myös valtiovarainvaliokunta on kiinnittänyt tähän eri yhteyksissä huomiota. Käytön lisääntyessä on tarvetta kehittää energiapuuketjun logistiikkaa, alentaa kustannuksia ja etsiä keinoja energiapuun tukeen liittyvän hallinnon yksinkertaistamiseksi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan maa- ja metsätalousministeriössä valmistellaan työryhmän perustamista tätä varten. Tarkoitus on ottaa työryhmään myös kauppa- ja teollisuusministeriön edustus. Valtiovarainvaliokunta katsoo, että täs-

sä yhteydessä tulee selvittää mahdollisuudet tasata alueellisia kustannuseroja. Tämä tulisi toteuttaa ensisijaisesti olemassaolevien rahoitusjärjestelmien kautta siten, että nuoren metsän hoito ja energiapuun tuotanto tulisi kannattavaksi etäämmällä käyttöpisteestä olevien metsienkin osalta. Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman.

Valiokunnan lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että kehitettäessä energiapuuketjulongistiikkaa selvitetään mahdollisuudet alueellisten kustannuserojen tasaamiseen.

74. Siemenperunakeskus

Siemenperunakeskuksen toiminnan jatkamiseksi ja kannattavan liiketoiminnan varmistamiseksi ehdotetaan perustettavaksi osakeyhtiö. Osakeyhtiö on tarkoitus perustaa 8 000 euron osakepääomalla heti lisätalousarvion tultua voimaan. Tarkoituksena on valiokunnan saaman selvityksen mukaan, että valtio myisi enemmistön osakeyhtiön osakkeista lähinnä valtion kanssa aiesopimuksen tehneille peruna-alan toimijoille ja teollisuudelle. Liiketoiminnan yhtiöittämisellä sekä uusien toimialaa tuntevien osakkeenomistajien mukaantulolla ja toiminnan tehostamisella on laskettu saavutettavan liiketoiminnallisesti kannattava yhtiö, jolloin kotimaisen siemenperunatuotannon jatkuminen voitaisiin turvata. Tämän kansallisesti tärkeän tavoitteen toteutumiseksi valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä perustettavan osakeyhtiön taloudellisen pohjan varmistamista omistusjärjestelyiden jälkeen.

Siemenperunakeskuksen tehtäviksi on määritelty yleisesti viljeltävien perunalajikkeiden terveen siemenaineiston ylläpito sekä siemenen tuotanto ja markkinointi Suomessa. Lisäksi keskuksen tehtävänä on tutkia ja kehittää korkealatuisten siemenperunan tuotantotekniikkaa erityisesti Suomen pohjoisiin olosuhteisiin sopivaksi. Valiokunta toteaa Siemenperunakeskuksen toiminnan olevan maamme elintarvikehuollon huoltovarmuuden kannalta ensiarvoisen tär-

keää. Valiokunta korostaa, että laitosta yhtiöitetäessä tulee huolehtia alan tutkimus- ja kehittämissuunnitelman edellytyksistä jatkossakin.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että eduskunta on hyväksyessään hallituksen esityksen Siemenperunakeskuksen muuttamiseen osakeyhtiöksi liittyväksi lainsäädännöksi (HE 70/2002 vp) edellyttänyt, että Siemenperunakeskusta osakeyhtiöksi muutettaessa maamme huoltovarmuusperunan tuotannon osalta turvataan muun muassa siten, että valtio säilyttää osakkuutensa yhtiössä niin kauan kuin yhtiön kansallisen huoltovarmuuden takaavien toimintatavoitteiden saavuttamisen varmistaminen sitä edellyttää.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

24. Tiehallinto

Tieliikelaitoksen hallitus on esittänyt tulouttavaksi valtiolle ylimääräisenä voitontuloutuksena noin 16 820 000 euroa, jonka käytöstä ei ole vielä tehty päätöksiä. Tielaitoksen uudistamista ja tienpidon rahoitusta vuosina 2000—2003 koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan uudistuksen lähtökohtana oli mm., että tienpidon laatu ja tiestön turvallisuus säilyvät ja että tiestön rappeutuminen pysähtyy. Tieverkon rahoituksen lähtökohtana oli, että tielaitoksen uudelleen organisoinnista aiheutuvat säästöt jäävät tienpidon hyväksi.

Tieverkon kunto ja etenkin alemman tieverkon kunto on edelleen heikentynyt. Ylläpitoa ja korvausinvestointeja on voitu toteuttaa vuosittain vain n. 135 miljoonan euron edestä, kun kestävän tienpidon mukainen tarve on n. 200 miljoonaa euroa vuodessa. Teiden kunto heikentää myös elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, ja jatkossa teiden kuntoon saattaminen aiheuttaa

yhteiskunnalle erittäin suuria kustannuksia. Valiokunta pitää välttämättömänä, että Tieliikelaitoksen ylimääräinen voitontuloutus osoitetaan tienpidon hankkeisiin.

Valiokunnan lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että Tieliikelaitoksen ylimääräinen voitontuloutus 16 818 000 euroa osoitetaan tienpidon hankkeisiin vuoden 2002 aikana tehtävillä päätöksillä.

21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi vajaat 2 miljoonaa euroa, mikä johtuu Interreg-yhteisöaloiteohjelmien hallinnonalakohtaisten toteutusosuuksien täsmentymisestä. Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota EU-hankkeiden toteutuksen ja kansallisen rahoitusosuuden turvaamiseen. Esim. Imatran rajanylityspaikan tiejärjestelyjen parantamiseen sekä valtatie 7 parantamiseen välillä Hamina—Vaalimaa on suunniteltu Interreg-rahoitusta. Edellytyksenä hankkeiden toteutukselle on kansallisen rahoitusosuuden turvaaminen. Molemmat hankkeet ovat alueellisesti tärkeitä ja niiden avulla voitaisiin parantaa liikenneturvallisuutta sekä rajanylityspaikkojen liikenteen sujuvuutta.

77. Tieverkon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Eräiden kehittämishankkeiden (vt 6 Koskenkylä—Kouvola ja vt 21 Kemi—Tornio) kustannusarviot ovat nousseet, mistä johtuen hankkeiden alkuperäisiä suunnitelmia on supistettu. Hankkeiden lopettaminen ja uudelleen käynnistäminen aiheuttaa myöhemmin tuntuvia lisäkustannuksia. Valiokunta kiinnittää huomiota tilanteeseen ja katsoo, että liikenne- ja viestintäministeriön ja Tiehallinnon tulisi vielä pyrkiä löytämään optimaalisempi ratkaisu.

26. Tietapio

Luvun otsake ja perustelut poistetaan, sillä hallituksen esitys Tieliikelaitoksen nimen muuttamisesta siirtyy käsiteltäväksi myöhemmin.

Luku ja perustelut:

(Poist.)

40. Ratahallintokeskus

21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)

Hallitus ehdottaa momentille noin 17 miljoonan euron lisäystä. Jotta kiireellisimpien korjaushankkeiden eteneminen voitaisiin varmistaa, tarvittaisiin lisärahoitusta kaikkiaan noin 32 miljoonaa euroa. Perusradanpitoon osoitetun määrärahan niukkuus johtuu osittain hallinnonalan omista virhearvioista, ja myös hankkeiden hallintaan on jatkossa syytä kiinnittää huomiota. Tilanne on joka tapauksessa ongelmallinen sekä hankkeiden toteuttamisen että myös henkilökunnan kannalta. Suunniteltuja peruskorjauksia joudutaan määrärahatilanteen vuoksi siirtämään, mikä taas saattaa johtaa n. 500 henkilön lomautukseen. Lisääntyvät nopeusrajoitukset heikentävät rautatiekuljetusten sujuvuutta ja turvallisuutta mm. teollisuuden kannalta tärkeillä kuljetusreiteillä.

Valiokunta katsoo, että määrärahan mitoituksessa on pyrittävä siihen, että jo vireillä olevat hankkeet voivat jatkua keskeytyksettä. Tällöin lisärahoitusta tarvitaan mm. rataosien Ylivieska—Pyhäsalmi, Parikkala—Säkäniemi, Rovaniemi—Misi ja Sukeva—Murtomäki kunnostukseen. Lisäksi Pohjois-Suomen rata- ja ratapihatoihin tulee osoittaa lisärahoitusta, jotta Oulu—Rovaniemi-rataosan sähköistys ei viivästy ja jotta hanke voi valmistua aikataulun mukaisesti vuonna 2004. Valiokunta ehdottaa, että momentille lisätään 10 miljoonaa euroa ja että lisärahoituksen tarvetta arvioidaan vielä uudelleen syksyllä.

Valiokunnan lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että radanpidon mahdollinen lisämäärärahan tarve turva-

taan vuoden 2002 toisen lisätalousarvion yhteydessä.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 26 820 000 euroa.

(2. kappale kuten HE)

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot

77. Vuosaaren sataman liikenneväylien suunnittelu (siirtomääräraha 3 v)

Vuosaaren sataman liikenneväylien suunnitteluun ehdotetaan 3 750 000 euron määrärahaa, joka on tarkoitus käyttää sataman liikenneväylien ja rakentamisen valmistelusta aiheutuvien menojen maksamiseen. Vuosaaren satamalla on keskeinen merkitys Helsingille ja pääkaupunkiseudulle, ja sillä arvioidaan olevan myös laajempaa merkitystä mm. Suomen ulkomaankaupan ja sitä kautta koko maan kilpailukyyn kannalta. Osa sataman rakentamiseen liittyvistä päätöksistä on vielä vailla lainvoimaa. Valiokunnan mielestä on kuitenkin perusteltua, että hankkeen valmisteluun suunnataan jo tässä vaiheessa resursseja, jotta varsinainen hanke voidaan tarvittaessa käynnistää nopeasti.

Helsingin kaupunki vastaa varsinaisen sataman rakentamisesta ja siitä aiheutuvista kustannuksista. Lisätalousarvioesityksessä todetaan, että Helsingin kaupunki on osallistunut ja varautunut osallistumaan 50 prosentilla suunnittelu- ja rakentamisvalmisteluvaiheen kustannuksiin. Valiokunta pitää välttämättömänä, että Helsingin kaupunki sitoutuu sitovalla sopimuksella osallistumaan vähintään 50 prosentilla liikenneväylien suunnitteluun ja rakentamiseen.

Valiokunta viittaa vuoden 2002 talousarviota koskevaan mietintöönsä ja siinä mainittuihin liikennehankkeisiin (valtatie 8, Raision kohta, valtatie 5, Joroinen—Varkaus, valtatie 4, Lahti—Heinola, valtatie 3, Tampereen läntinen kehätie). Valiokunta toteaa, ettei näiden tiehankkeiden eikä myöskään meriväyliä koskevien hankkeiden toteuttaminen saa viivästyä Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentamisen vuoksi.

Pääluokka 32
KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN
HALLINNONALA

40. Kuluttaja- ja kilpailupolitiikka

31. *Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä* (arviomääräraha)

Momentille on myönnetty lisäystä 645 000 euroa. Lisäksi momentin perusteluja on täydennetty siten, että määrärahaa saa käyttää myös projektihenkilöstön palkkaukseen Kuluttajavirastoon sekä velkaneuvojen koulutukseen.

Lisämäärärahan tarve aiheutuu vapaaehtoisia velkasovintoja koskevasta kaksivuotisesta ohjelmasta, jonka tarkoituksena on edistää vapaaehtoisia velkasovintoja Suomen Pankkiyhdistys ry:n keväällä 2002 tekemän toimenpideohjelman mukaisesti. Ohjelman piiriin kuuluu valiokunnan saaman selvityksen perusteella 60 000—70 000 ylivelkaantunutta. Parhaillaan selvitetään lisäksi mahdollisuutta saada järjestelyn piiriin myös perintätoimistoille siirretyt velat.

Valiokunta suhtautuu määrärahan lisäykseen periaatteessa myönteisesti mutta ilmaisee samalla huolensa määrärahan ja toimenpiteiden riittävyydestä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ylivelkausten asema on monissa tapauksissa johtanut niin rankkaan velkaantumiseen, ettei asianosaisilla ole enää motivaatiota tai voimia selvittää asiantilaa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on käynyt myös ilmi selvä tarve apuhenkilöstön palkkaamiseksi velkaneuvojen rinnalle. Tällöin velkaneuvojat voisivat keskittyä varsinaiseen velkajärjestelyyn, kun avustavaa henkilöstöä voitaisiin käyttää usein laajan ja perkaamattoman velka- ja tositemateriaalin selvittämiseen.

Kaksivuotisessa erillishankkeessa keskeisessä asemassa oleva Kuluttajavirasto on pitänyt toimenpideohjelmaa merkittävänä, mutta haasteellisena. Se asettaa viraston mukaan kovat vaatimukset nykyiselle organisaatiolle sekä ohjaus- ja koulutusjärjestelyille. Kuluttajavirasto aikoo aloittaa uusien velkaneuvojen koulutuksen heti

alkusyksystä. Lisäksi se perustaa erityisen projektiryhmän, joka luo verkostoa velkojiin ja viranomaisiin.

Valiokunta pitää vireillä olevia toimenpiteitä erittäin myönteisinä. Niiden avulla voidaan ratkaista ja ainakin helpottaa useiden tuhansien tai kymmenientuhansien velkaantuneiden asemaa ja saattaa heidät uuden alkuun. Koska asiassa on saatu aikaan erityinen ohjelma, jossa toimijoina ovat niin velalliset kuin velkojatkin, valiokunta katsoo, että projektin eteneminen on turvattava. Kuluttajavirastolta edellytetään nopeaa reagointia, jotta projekti voidaan viedä onnistuneesti läpi kahdessa vuodessa. Valiokunta pitää sen vuoksi erityisen tärkeänä, että projektin etenemistä ja sille kohdistettujen määrärahojen riittävyyttä seurataan ja että lisämäärärahaa voidaan osoittaa pikaisesti tarpeen mukaan.

60. Energiapolitiikka

40. *Energiatuki* (arviomääräraha)

Energiatuen myöntämisvaltuuteen esitetään lisäystä 4 miljoonaa euroa vuoden 2002 talousarviossa olevan 25,2 miljoonan euron lisäksi. Energiatuen määrärahaan esitetään lisäystä 480 000 euroa. Määräraha liittyy kansallisen ilmastostrategian toteuttamiseen, ja sillä edistetään uusiutuvan energian käyttöä ja energiansäästöhankeita.

Energiatuen yleisenä tavoitteena on kehittää energiataloutta energiantuotannon ja -käytön ympäristöhaittojen vähentämiseksi sekä edistää energihuollon varmuutta ja monipuolisuutta. Tukea myönnetään ensisijaisesti hankkeisiin, jotka toteuttavat määräaikaan ja tavoitteeseen sidottuja energiapoliittisia ohjelmia.

Eduskunta on hyväksynyt tänä keväänä valtioneuvoston periaatepäätöksen Teollisuuden Voima Oy:n hakemukseen ydinvoimalaitosyhtiön rakentamisesta. Eduskunta on liittänyt myönteiseen päätökseensä neljä lausumaa, joissa linjataan Suomen energiapolitiikkaa pitkälle tulevaisuuteen. Näissä lausumissa on edellytetty useiden lainsäädännöllisten toimenpiteiden lisäksi myös, että hallitus nopeuttaa tiukan ener-

giansäästöohjelman toteuttamista. Lisäksi eduskunta on edellyttänyt, että uusiutuvan energian tutkimusta, kehittämistä ja käyttöönottoa tuetaan ilmastostrategiaan sisältyvän edistämishojelman mukaisesti, kuitenkin niin, että biomas-san käyttöä edistetään ja kehitetään ohjelmaa enemmän mm. investointitukien ja teknologian kehittämistukien avulla ja kehittämällä kierrätyspolttoaineiden, lajitellun yhdyskuntajätteen, biokaasujen ja muiden biomassojen käyttöä.

Eduskunnan lausumat ovat pääosin samansisältöisiä kuin valtiovarainvaliokunnan asiasta antamassa lausunnossa (VaVL 12/2002 vp). Valtiovarainvaliokunta on kiinnittänyt myös useissa muissa yhteyksissä huomiota uusiutuvien energialähteiden kehittämiseen, tutkimus- ja kehitystoimintaan sekä niiden kilpailukyvyyn turvaamiseen (mm. VaVL 8/2001 vp ja VaVM 10/2001 vp).

Kauppa- ja teollisuusministeriö on ryhtynyt valiokunnan saaman selvityksen mukaan heti ydinvoiman lisärakentamista koskeneen päätöksen jälkeen toimenpiteisiin eduskunnan lausumien johdosta. Käynnissä on parhaillaan selvitystyö, jossa lausumat avataan käytännön toimien tasolle. Ministeriöllä on tarkoitus jatkaa lausumien edellyttämien toimenpiteiden toteutusta tehokkaasti ja seurata tehtyjä toimia aktiivisesti. Asiantuntijakuulemisessa on käynyt lisäksi ilmi, että energiatuen taso on ollut sopiva vireillä oleviin hankkeisiin nähden mm. niin, että kaikkia merkittäviä uusiutuvia energiamuotoja ja energiansäästöä koskevia hankkeita on voitu rahoittaa. Myös suurien demonstraatiohankkeiden vaatima rahoitustarve on ministeriön tiedossa. Valiokunta pitää tärkeänä sitä, että näiden hankkeiden toteutumista edistetään. Tämän vuoksi demonstraatiohankkeiden edellyttämä riittävä rahoitus on turvattava. Keskeistä on tuen tason ja määrän ennakoitavuus pitkällä tähtäimellä, jotta hankkeita valmistelevat yrittäjät voivat toimia ja edetä hankkeissaan suunnitelmallisesti.

Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että lisätalousarviossa esitetyt lisäykset ovat tässä vaiheessa riittäviä. Valiokunta toteaa lisäksi, että ydinvoiman rakentamista kos-

kevaan päätökseen sisältyy myös lausuma, joka velvoittaa hallitusta antamaan eduskunnalle selvityksen lausumien toteuttamisesta seuraavan vaalikauden aikana. Tähän nähden ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, ettei tässä yhteydessä ole aihetta määrärahan käyttöä tai seurantaa koskeviin lausumiin. Valiokunta katsoo kuitenkin, että siltä osin kuin vuotuisia määrärahavaltuuksia jää käyttämättä, ne voidaan siirtää käytettäväksi seuraavalle vuodelle.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Hyväksyessään kuluvan vuoden talousarvion eduskunta edellytti, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen laiksi avustuksesta kansainväliseen lapseksiottamiseen ja että avustuksen myöntämiseen tarvittavat määrärahat sisältyvät keväällä 2002 annettavaan lisätalousarvioon. Hallitus ei ole antanut asiaa koskevaa esitystä, mistä johtuen eduskunnalle on jätetty 28.5.2002 lakialoite (LA 61/2002 vp), jossa äitiysavustuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös kansainvälisestä lapseksiottamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta valtion varoista. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on mietinnössään StVM 19/2002 vp ehdottanut, että lakialoite hyväksytään ja eduskunta on hyväksynyt lain sisällön asian ensimmäisessä käsittelyssä 12.6.2002. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.12.2002. Valiokunta toteaa, että lainmuutoksen edellyttämä määräraha ja mahdolliset budjettitekniset muutokset tulee ottaa huomioon seuraavassa lisätalousarvioesityksessä.

Hyväksyessään kuluvan vuoden talousarvion eduskunta edellytti myös, että hallitus antaa esityksen sotilasvammalain mukaisen korvauksen myöntämisestä tapauksissa, jossa sairauden syntyminen liittyy vuosina 1939—1945 tehtyjen partisaani-iskujen aiheuttamaan poikkeukselliseen järkytykseen. Hallitus ei ole antanut tätäkään asiaa koskevaa esitystä. Valiokunta viittaa

kuluvan vuoden talousarviomietintöönsä ja kii-rehtii tarvittavien selvitysten tekemistä sekä so-lilasvammalain muuttamista koskevan esityk-sen antamista.

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveyden-huolto

37. Valtionavustus kunnille lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin sekä tutkimus- ja hoito-jonojen purkamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Tutkimus- ja hoitojonojen purkamiseen ehdote-taan 25 miljoonan euron määrärahaa. Määrära-han lisäys on perusteltu ja tärkeä, sillä sosiaali- ja terveysministeriön tekemän selvityksen mu-kaan noin 75 000 henkilön arvioidaan odottavan yli kolme viikkoa pääsyä erikoissairaanhoidon poliklinikalle. Runsaat 70 000 henkilöä odottaa pääsyä lääketieteellisesti perusteltuun tutkimuk-seen tai hoitoon enemmän kuin kolme kuukaut-ta. Otettaessa huomioon käytettävissä olevat henkilöstö-, tila- ym. resurssit 25 miljoonan euron määräraha on valiokunnan mielestä tässä vaiheessa riittävä. Määrärahan tarve ja sen riittä-vyys tarkentuvat syksyn aikana. Hoitojonotilan-ne sekä mahdollinen lisämäärärahan tarve tulee ottaa huomioon valmisteltaessa vuoden 2003 ta-lousarviota. Tutkimus- ja hoitojonojen purkami-nen edellyttää myös riittävää henkilökuntaa sekä sitä, että niin lääkäreiden kuin koko henkilökun-nan työssäjaksamisesta huolehditaan.

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

Työttömyyden väheneminen on hidastunut ja esim. Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa työttömyys on ollut alkuvuoden aikana valta-kunnallisesta kehityksestä poiketen korkeampi kuin vastaavana aikana viime vuonna. Monilla aloilla joukkoyrityksiltä ja lomautuksilta on

toistaiseksi vältytty, mutta mikäli talous ei kää-nny selvään kasvuun, on vaarana, että työllisyys heikkenee.

Pitkäaikaistyöttömyys on edelleen vaikea on-gelma, joskin pitkäaikaistyöttömyys on laskenut ja on tällä hetkellä selvästi alhaisempi kuin EU-maissa keskimäärin. Pitkäaikaistyöttömät ovat kuitenkin entistä vaikeammin työllistettäviä ja työttömyyden katkaiseminen edellyttää pitkä-kestoisia yksilöllisiä toimia ja toimenpidekoko-naisuuksia. Aktiivisen työvoimapolitiikan voi-mavarat ovat kansainvälisten vertailujen mu-kaan Suomessa selvästi pienemmät kuin Ruot-sissa ja Tanskassa. Työttömien aktivointiaste Suomessa on myös alhainen verrattuna useisiin muihin Euroopan maihin.

Valiokunnan mielestä aktiivista työvoimapo-litiikkaa tulee edelleen kehittää ja siihen tulee suunnata selvästi nykyistä enemmän voimavaro-ja. Etenkin syrjäytymisuhan edessä oleville pit-käaikaistyöttömille räätälöityjä erityistoimia on edelleen tehostettava. Kaiken kaikkiaan huomata-via kustannuksia koko kansantaloudelle ai-heuttavaa korkeaa työttömyyttä on pyrittävä alentamaan kaikin käytettävissä olevin keinoin.

Myös alueelliset työttömyyserot ovat talou-den suhdanteiden vaihteluista huolimatta säily-neet suurina ja työttömyysongelmat ovat muu-toinkin eriytyneet alueellisesti. Valiokunta kat-soo, että työvoimapolitiikan alueelliset ongel-mat tulisi ottaa päätöksenteossa ja resurssien suuntaamisessa nykyistä paremmin huomioon. Valiokunnan mielestä TE-keskuksille tulisi myös siirtää nykyistä enemmän itsenäistä pää-tösvaltaa. Näin voitaisiin tehostaa alueellisten erityisongelmien huomioon ottamista ja niihin sopivien ratkaisumallien toteuttamista.

Lyhytaikaisten työsuhteiden vastaanottami-nen on edelleen usein kannattamatonta. Valio-kunnan mielestä lainsäädäntöä tulee kehittää si-ten, että myös lyhytaikaisten työsuhteiden vas-taanottaminen on työnhakijan kannalta kannatta-vaa. Samalla tulee huolehtia työttömyyskasso-jen välisten tulkintaristiriitojen ehkäisemisestä.

Talouselämä ja sen epävarmuus huomioon ottaen valiokunta korostaa sitä, että työttömyy-den ja työvoimapolitiittisten toimien määrän riit-

tävyyttä seurataan ja että työllisyyden tukemiseen ja parantamiseen suunnataan lisätoimenpiteitä riittävän ajoissa.

Valiokunnan lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että mikäli työllisyys heikkenee työllisyysmäärärahoja suunnataan suhdannepoliittisena keinona jo vuoden 2002 toisen lisätalousarvion yhteydessä esim. homevaurioista kärsivien koulujen korjaamiseen tai muihin työllisyyttä tukeviin hankkeisiin.

Pääloukka 37

VALTIONVELAN VÄHENTÄMINEN

01. Valtionvelan nettokuoletukset ja velanhallinta

94. *Nettokuoletukset ja velanhallinta* (arvio-määräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 11 280 000 euroa. Vähennys aiheutuu menomomenteille ehdotetuista muutoksista.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 308 820 000 euroa.

Muutokset käyttösuunnitelmaan:

	Alkuperäinen käyttösuunni- telma €	Muutos +/- €	Muutettu käyt- tösuunnitelma €
Nimellisarvoiset nettokuoletukset (netto)	238 900 000	+151 820 000	390 720 000
Pääomatappiot (netto)	178 000 000	+182 000 000	360 000 000
Emissiotappiot (netto)	27 000 000	-25 000 000	2 000 000
Yhteensä	443 900 000	+308 820 000	752 720 000

YHTEENVETO

Hallituksen esityksen mukaan ehdotetaan tuloarvioihin nyt yhteensä 565 022 000 euron ja määrärahoihin ilman valtionvelan vähentämistä 244 912 000 euron lisäystä sekä valtionvelan vähentämiseen 320 100 000 euron lisäystä.

Nyt ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvaan vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio huomioon ottaen seuraavat:

- tuloarviot 35 891 040 000 euroa
- määrärahat 35 138 300 000 euroa (ilman valtionvelan vähentämistä)
- valtionvelan vähentäminen 752 720 000 euroa.

Tällä lisätalousarviolla muutettu talousarvion taulukko olisi siten 20 000 euroa ylijäämäinen.

PÄÄTÖSEHDOTUS

Edellä lausuttuun viitaten ja muilta osin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että ehdotus vuoden 2002 lisätalousarvioksi hyväksytään edellä esitetyin tavoin,

että hyväksytään viisi lausumaa,

että lisätalousarvioaloitteet LTA 1—21/2002 vp hylätään,

että lisätalousarviota sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 2002 alkaen.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Maria Kaisa Aula /kesk	Kari Uotila /vas
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Jukka Vihriälä /kesk
jäs.	Olavi Ala-Nissilä /kesk	vjäs. Ulla Anttila /vihr
	Pirjo-Riitta Antvuori /kok	Liisa Hyssälä /kesk
	Matti Huutola /vas	Ulla Juurola /sd
	Seppo Kääriäinen /kesk	Bjarne Kallis /kd
	Reijo Laitinen /sd	Kari Kantalainen /kok
	Markku Laukkanen /kesk	Juha Karpio /kok
	Hanna Markkula-Kivisilta /kok	Mikko Kuoppa /vas
	Tuija Nurmi /kok	Pekka Kuosmanen /kok
	Mauri Pekkarinen /kesk	Pirkko Peltomo /sd
	Ola Rosendahl /r	Iivo Polvi /vas
	Matti Saarinen /sd	Jussi Ranta /sd
	Anni Sinnemäki /vihr	Anu Vehviläinen /kesk
	Sakari Smeds /kd	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Alpo Rivinoja
valiokuntaneuvos Marjo Hakkila

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

VASTALAUSE 1

Yleisperustelut

Käsityksemme mukaan suuret finanssipoliittiset linjaukset tehdään varsinaisen budjetin käsitte-
lyn yhteydessä. Koska maailmantaloudessa val-
litsee epävarmuutta, tulee finanssipoliitikalla
pystyä reagoimaan myös maailmantalouden
muutoksiin. Hallituksen valitsema lievästi elvyt-
tävä linja koskien vuoden 2002 budjettia on ol-
lut järkevä.

Vuoden 2003 budjetin valmistelussa on kiinni-
tettävä erityistä huomiota siihen, että löydetään
tasapaino valtion velanhoidon, veropolitiikan ja
menopaineiden osalta. Ensi vuoden budjetin rahoitus-
pohjaa olisi vihreiden mielestä vahvistet-
tava ympäristöverojen lisäyksellä mukaan lu-
kien jäteveron ja energiaverojen korotukset. Ve-
rotuksella on myös lisättävä kannustavuutta
työntekoon, jotta rakenteellisen työttömyyden
ongelmaa voitaisiin helpottaa.

Yksityiskohtaiset perustelut**MÄÄRÄRAHAT****Pääluokka 31****LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN
HALLINNONALA****99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallin-
nonalan muut menot**

*77. Vuosaaren sataman liikenneväylien suunnit-
telu (siirtomääräraha 3 v)*

Valtioneuvosto hyväksyi 1998 Euroopan yhteis-
sön Natura 2000 -verkostoon ehdotettavat
alueet, joihin yhtenä lukeutuu Mustavuoren lehto
ja Östersundomin lintuvedet. Vuosaaren

suunniteltu kappaletavarasatama sijoittuisi alu-
een välittömään yhteyteen siten, että sen rauta-
tieyhteydet halkaisisivat suojeluarvoltaan toi-
seksi arvokkaimman Natura-aluekokonaisuuden
neljästä lintulahdesta.

Vuosaaren satamahanke uhkaa monia sata-
man alle jääviä sekä sen läheisyydessä sijaitse-
via biotooppeja ja lajeja. Juuri alueen luontoar-
vojen vuoksi hankkeen ympäristövaikutuksista
on ollut tarpeen laatia perusteellisia selvityksiä.
Useat selvitykset osoittavat, että satamahanke
heikentäisi merkittävästi ko. Natura-alueen suo-
jeluarvoja. Samalla se on EU:n luonto- ja lintu-
direktiivien tavoitteiden vastainen.

Vuosaaren satamahankeen valmistelu on
edennyt jo pitkälle, mutta satama-alueen kaavoit-
uspäätöstä käsitellään paraikaa korkeimmassa
hallinto-oikeudessa. Korkein hallinto-oikeus
joutuu ottamaan kantaa muun muassa siihen,
haittaako satamahanke merkittävästi niitä luon-
nonarvoja, joiden vuoksi ko. alue on liitetty Na-
turaan. Jos KHO päättyy samalla kannalle kuin
edellä mainitut selvitykset, kaavoituspäätös ku-
moutuu sataman osalta. Koska korkeimman hal-
linto-oikeuden päätöstä joudutaan vielä odotta-
maan, ei ole perusteltua käyttää tässä vaiheessa
enempää suunnittelumäärärahoja hankkeeseen.

Pääkaupunkiseutu tarvitsee satamakapasiteet-
tia, koska alueella on teollisuutta, maan suurin
väestökeskittymä ja palveluita. Pääkaupunkiseu-
dun satamakapasiteetin sijoittaminen Vuosaa-
reen tai Helsingin rajojen sisälle ei silti ole vält-
tämättömyys. Mielestämme jo aiemmissa vai-
heissa olisi pitänyt tutkia tarkemmin Vuosaaren
lisäksi myös muita sataman sijoitusvaihtoehtoja
pääkaupunkiseudulla ja miettiä, miten Suomen
muiden satamien toimintaa voitaisiin tehostaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta poistaa momentin
31.99.77 lisätalousarviosta.*

Pääluokka 33

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN
HALLINNONALA**

**32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveyden-
huolto**

37. Valtionavustus kunnille lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin sekä tutkimus- ja hoitojonojen purkamiseen (siirtomääräraha 3v)

Hoitojonojen purku on yksi kansallisen terveys-
hankkeen tärkeimmistä tavoitteista. Tämän ta-

voitteen toteutumisen varmistamiseksi on pro-
jektiin varattava riittävä määräraha.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että momentille 33.32.37 lisätään
5 000 000 euroa.*

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2002

Ulla Anttila /vihr
Anni Sinnemäki /vihr

VASTALAUSE 2

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan puolustusvoimille uutta 588,7 miljoonan euron tilausvaltuutta valmiusprikaatien ja liikkuvuuden kehittämiseksi. Tämä valmiusyhtymien varustamisen täydentämiseksi (VYV 2) nimetty tilausvaltuus budjetoitaisiin vuosille 2003—2008. Kuten momentin selvitysosasta ilmenee, tarkoituksena on tehdä jo tänä vuonna sitovia sopimuksia taistelupanssarivaunuista. Puolustusministeriö on kertonut suunnitelmasta, jonka mukaan Saksasta ostettaisiin 100 kappaletta käytettyjä Leopard 2A4 -panssarivaunuja. Tilausvaltuus, jota oli kaavailtu vuoden 2003 varsinaiseen talousarvioon, on aikaistettu jo vuoden 2002 lisätalousarvioesitykseen.

Puolustusvoimille on 2000-luvulla myönnetty jo useita suuria tilausvaltuuksia puolustusmaterian hankkimiseksi. Jos nyt esitettävä uusi 588,7 miljoonan euron tilausvaltuus hyväksytään, 2000-luvun kolmen ensimmäisen vuoden talousarvioihin sisältyy jo yli 2 100 miljoonan euron arvosta uusia hankintaohjelmia puolustusvoimille. Nyt esitettävä uusi hankintaohjelma on suurin 2000-luvun tilausvaltuuksista.

Tilausvaltuuteen sisältyvällä panssarivaunuhankkeella edistettäisiin selvästikin asevoimien Nato-yhteensopivuutta, jota on palvellut myös Nato-rauhankumppanuusohjelma monissa hank-

keissaan. Mielestämme tämä suuntaus ei sovi yhteen Suomen liittoutumattomuuden kanssa. Huomautamme myös, että valtioneuvoston selonteossa Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta (VNS 2/2001 vp) todettiin, että maavoimien eri asejärjestelmiä kuten panssarivaunuja, taisteluhelikoptereita, tykistöjärjestelmiä ja panssaritorjuntaohjuksia oli määrä käsitellä vaihtoehtoina siten, että asejärjestelmävalinnoista voidaan päättää vuoden 2004 selonteon yhteydessä. Nyt panssarien hankinta on irrotettu tästä kokonaisuudesta, josta ei vielä ole tehty selvitystä.

Näistä syistä en pidä tällaista kiirehtimistä enkä ehdotettua tilausvaltuutta riittävän hyvin perusteltuna.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella sekä lisätalousarvioaloitteeseen LTA 1/2002 vp viitaten ehdotan kunnioittaen,

että eduskunta ei hyväksy valtion vuoden 2002 lisätalousarvion momentin 27.10.16 perusteluja siltä osin kuin niissä on kyse valmiusyhtymien varustamisen täydentämisen tilausvaltuudesta (VYV 2).

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2002

Mikko Kuoppa /vas

VASTALAUSE 3

Yleisperustelut

Työttömyyden vähentäminen on tavoite, jossa Lipposen hallitukset ovat pahiten epäonnistuneet. Työttömyys ei ole lähellekään puolittunut edes seitsemässä vuodessa huolimatta nopeasta talouskasvusta.

Tämä lisäbudjetti jatkaa hallituksen jo tutuksi käynnyttä linjaa siinä, ettei se sisällä mitään rakenteellisia uudistuksia työllisyyden ja yrittäjyyden edellytysten parantamiseksi.

Mielestämme nyt olisi kiireesti luotava uutta kasvua erityisesti yrittäjyyttä vahvistamalla ja matalan tuottavuuden työvoiman kysyntää lisäämällä. Valtion talouden lähivuosien näkymät ovat huolestuttavat. Tilanne olisi paljon parempi, jos hallitus olisi tehotoimin pureutunut työttömyysongelmaan jo vuosia sitten. Näin ei ole käynyt, vaan on lyhytnäköisesti heittäyditty pelkän talouskasvun varaan.

Talouspolitiikkaan olisi tarvittu pidättyväisen menokurin lisäksi syvällisempää uudistusajattelua. Paras tapa kansantalouden kakun kasvattamiseen ovat työttömyyttä vähentävät ja pieniyrittäjyyttä edistävät sekä maan eri alueiden elinvoimaa vahvistavat uudistukset.

Suomen olisi pikaisesti otettava oppia monessa muussa Euroopan maassa, esimerkiksi Ranskassa, Belgiassa ja Hollannissa toteutetuista ratkaisuista. Näissä maissa on alennettu tuntuvasti pienipalkkaisen työn työnantajamaksuja. Työvoimakustannusten alentaminen on toteutettu joko maksuja porrastamalla tai valtion työnantajille tai sosiaaliturvarahastoille maksamilla subventioilla.

Suomessa tarvitaan myös joustavampaa sosiaaliturvaa, joka helpottaa siirtymistä työttömyyden, koulutuksen ja myös itsensä työllistämisen välillä. Lisäksi tarvitaan palkan ja sosiaaliturvan yhteensovittamiseen uusia malleja. Osallisuutta on lisäksi luotava myös muun kuin perinteisen palkkatyön kautta, esimerkiksi eri-

laisilla kansalaistyön ja perustulon yhdistävillä kokeiluilla.

Uuden työn luomisessa avainasemassa on yrittäjyys. Viime vuonna yrittäjien määrä väheni jopa 15 000 henkilöllä. Suurten ikäluokkien lähestyessä eläkeikää jopa 60 000 yritystä on sukupolvenvaihdoksen edessä. Tästä syystä on välttämätöntä tehdä uudistuksia, joilla nuorten yrittäjäksi ryhtymistä rohkaistaan ja sukupolvenvaihdoksia helpotetaan verotuksellisesti. Itsensä työllistävää yrittäjyyttä edistäisi arvonalisäverotuksen huojentaminen alhaisen liikevaihdon yrityksissä, esimerkiksi perusvähennyksellä.

Pienten yritysten verkostoitumista, tuotteiden kaupallistamista ja sitä kautta pääsyä kansainvälisille markkinoille tulisi myös julkisen vallan toimin edistää. Hallitus ei valitettavasti ole vielä kukaan pannut toimeen yrittäjien maksu-byrokratiaa vähentäviä uudistusehdotuksia. Sen sijaan hallitus on pikemminkin lisännyt epävarmuutta perheyrittämisen tulevaisuuden kannalta mm. väläyttelemällä harkitsemattomia muutoksia yritysverotukseen, vaikka nykyinen järjestelmä on toiminut hyvin.

Kiireellisimpänä toimenpiteenä näemme pitkäaikaistyöttömyyden ja rakennetyöttömyyden ongelmien helpottamisen. Tähän asiaan ovat myös OECD ja IMF kiinnittäneet huomiota tuoreissa raporteissaan, joissa on kiirehditty toimenpiteitä matalan tuottavuuden työvoiman ja pienipalkkaisen työn kysynnän lisäämiseksi. Uudelle työlle olisi mahdollisuuksia erityisesti palvelualoilla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme yleisperusteluissa lausuttavaksi:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että pitkäaikaistyöttömyyden ja rakennetyöttömyyden ongelmien helpottamiseksi hallitus ryhtyy pikaisesti toimiin matalan tuottavuuden työvoiman kysynnän lisäämiseksi.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 30

**MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN
HALLINNONALA**

**14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun
kehittäminen**

*49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki
(arviomääräraha)*

Korkotukilainojen hakemukset ovat ruuhkautuneet, mikä on merkinnyt investointeja suunnitteleville viljelijöille investointien aloitusten merkittävää viivästymistä rahoituspäätösten myöhästyessä.

Hallinnollisista syistä aiheutuneet ruuhkat tulee poistaa lisäämällä korkotukilainojen myöntämisvaltuutta noin 60 miljoonalla eurolla varsinaiseen vuoden 2002 talousarvioesitykseen (151,37 miljoonaa euroa) verrattuna.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että vuonna 2002 korkotukea saa hyväksyä 40 000 000 euroa valiokunnan ehdottamaa enemmän eli enintään 208 190 000 euron lainapäämälle.

Pääluokka 31

**LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN
HALLINNONALA**

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot

77. Vuosaaren sataman liikenneväylien suunnittelu (siirtomääräraha 3 v)

Maan aluerakenne ja nykyinen satamakapasiteetti huomioiden katsomme, ettei perusteita uuden satamakapasiteetin mittavalle rakentamiselle ole. Sinänsä satamien rakentamisesta päättäminen kuuluu kunnille, tässä tapauksessa Helsingin kaupungille.

Eduskunnan kannalta olennaista on se, mikä on valtionosuus uuden suunnitellun sataman rakentamiskustannuksista.

Katsomme, että eduskunnan pitäisi pidättäytyä Vuosaaren satamaväylien rahoituspäätöksistä, koska hallitus ei ole kokonaisvaltaisesti selvittänyt, millainen kustannusosuus valtiolle olisi perusteltu kyseisten väylien rakentamisessa ottaen huomioon maan muiden satamien aiemmin saamat valtionosuudet.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta poistaa momentin 31.99.77 valtion vuoden 2002 lisätalousarviosta.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN
HALLINNONALA32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveyden-
huolto

37. *Valtionavustus kunnille lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin sekä tutkimus- ja hoitojonojen purkamiseen (siirtomääräraha 3 v)*

Sairaaloiden potilasjonoissa tutkimukseen ja hoitoon pääsyä odottaa tällä hetkellä noin 140 000 potilasta. Osa heistä on välittömän hoidon tarpeessa. Erityisen vakava on tilanne sydänleikkausjonoissa olevilla potilailla. Monilla heistä on vaara menehtyä hoidon viivästyessä.

Leikkausjonoissa olevat potilaat elävät epä-tietoisuudessa ja kokevat turhia kärsimyksiä hoidon pitkittyessä. Lisäksi yhteiskunnalle syntyy suuria kustannuksia, kun henkilö odottaa kotona sairauspäivärahan turvin hoitoon pääsyä ja mahdollisuutta palata työhönsä. Leikkausjonojen purkamisen avulla voidaan tehdä säästöjä.

Sairaanhoitopiirit ovat arvioineet, että tutkimus- ja hoitojonojen purkamiseen tarvitaan lisä-

määrärahaa vuosille 2002—2003 noin 130 miljoonaa euroa, jotta potilaat eivät joutuisi odottamaan hoitoon pääsyä yli kolmea kuukautta. Esimerkiksi lonkan ja polven tekonivelleikkausta odottaa yli kolme kuukautta noin 7 200 potilasta. Pelkästään tämän jonon purkamiseen tarvittaisiin noin 50 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveysministeriö esitti tälle vuodelle hoitojonojen purkamiseen 30 miljoonaa euroa. Ministeriön esittämä summa on tarpeen, jotta lisätyön osalta myös muun kuin lääkäri työvoiman palkkakulut voidaan kattaa. Tarvittaessa on myös voitava käyttää ostopalveluja vaikeimpien jonotilanteiden hoitoon.

Kansalaisten oikeus päästä tutkimuksiin ja sairauden edellyttämään hoitoon viipymättä on turvattava riittävillä määrärahoilla potilasjonojen purkamiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2002 lisätalousarvioon momentille 33.32.37 lisäyksenä 5 000 000 euroa pitkien potilasjonojen purkamiseen.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2002

Maria Kaisa Aula /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Liisa Hyssälä /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk

Jukka Vihriälä /kesk
Sakari Smeds /kd
Bjarne Kallis /kd
Markku Laukkanen /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk